

3688

Mappe 8
Ekspl. ~~ö~~ April
Årg. 1943
O
Jfr.

BUDSTIKKEN

3, April 1943.

KRIGSOVFRSIKT.

Tunis. Etter en dristig omgående bevegelse lykkes det den s. armé å drive Rommel ut av Marethlinjen og trenge frem forbi Gabes. Britene tok ved denne anledning ca. 3000 fanger, hvorav størsteparten var italienske. Rommel har nå sett seg fast lenger nord ved Akar i et trangt pas mellom saltstipene og sjøen. Lenger nord rykker amerikanerne frem i området ved El Guettar og øst for Makhassy på vei en som krysser kystveien til Sfax. Ett til er det lykkes tyskerne å holde begge disse framstøtene. En annen fransk-amerikansk styrke står ved Kairouan og truer tyskerne i ryggen. I nord opererer den 1. britiske armé. Døpt er obret landsbyen Cap Serral og står foran Mateur, ca. 50 km. øst for Bizerte. Dessuten pågår trefninger i området ved Medjez-el-Bab. Samtige allierte styrker gjør seg nu ferdig til nye framstøt. De allierte er nu både kvantitativt og kvalitativt overlegne i luften. Gjennomsnittlig gjør de allierte 900 utfall med fly pr. dag - på en dag hadde de 1161 utfall. Dessuten er den britiske flåte i Middelhavet blitt forsterket og aksens tap av skip og fly blir stadig mer alvorlige. I den siste uken av mars hadde aksen større skipstap enn i noen uketidligere i krigen. Rommel vil sikkert prøve å holde ut lengst mulig. En eventuell evakuering av Tunis vilde - selv under beskyttelse av den italienske flåte - utvikle seg bli en langt større katastrofe for Afrikakorpset enn Dunkerque var for det britiske ekspedisjonskorpset i sin tid.

Utvritten. Den russiske vinteroffensiven førte til betydelige resultater. Den røde armé befriede et område på 480 000 km², med flere av Russlands viktigste jernbaner, elver og kanalsystemer. Den

tok 343 500 fanger og draps
850 000 tyskere. Tyskerne mistet
5000 fly, 9000 tanks og 20 000
kanoner. Russene hadde ikke fått
til Dnjeprlinjen og de måtte opp-
i Clarkow fordi tyskerne kunne
overføre friske tropper fra vest-
fronten og sette dem inn på de
kritiske punktene. Dessuten satte
værløfta inn og ødela muligheten
for offensivne operasjoner. I syd
er jorden blitt tørr og her har
russene satt i gang angrep mot
Kertsj. De står 25 km. n.ø. for
Novorossisk og presser tyskerne
Karmen på et stadig mindre område
på Temenhalvøya. I nord fortset-
ter russene også sine angrep. De
gressert mot Smolensk og sør til
Ilmensjøen meddeles om nye heftige
kamper.

Tyskerne samler nu fly og tropper i Ukraina med henblikk på en ny våroffensiv. De har denne gangen formodentlig oppsatt sine strategiske mål fra ifjor, men hovedhensikten er å bryte den russiske armés offensive kraft. Arbeidsmobiliseringen har etter all sannsynlighet skaffet heren det nødvendige tilskudd av soldater, men dette er skjeđ på bekostning av krigsproduksjonen som har måttet avgjøre fagarbeiderne.

En sterkt økning i flyvirkson-
ligheten over tyskokkupert Vesteur-
øya vil sikkert også bidre til å
svolde Tysklands krigsproduksjon.
På alliert hold ventes man at
bombingen vil øke utover våren,
slik at angrepene kan skje kon-
tinuerlig mot flere mål på samme
tid.

USTRIKSMINISTER TRYGVE LIE

er kommet til Canada fra USA.
Under sitt opphold i USA har han
hatt konferanser med president
Roosevelt, utenriksminister Cor-
dell Hull og utenriksminister

-2-

Eden. Selv mottok han den island-ske sendemann Thor Thors. Utenriks minister Lie holdt dessuten foredrag i New York.

EN INTERALLIERT KONFERANSE

om matproduksjonen etter kriga vil finne sted i USA i denne måneden. 9 land vil delta.

ARBEIDSMOBILISERINGEN.

90 000 menn og kvinner er registrert i Oslo. Utskrivningen er nå fullereide begynt og det er i første rekke ugifte handels- og kontorfunksjoner mellom 18 og 30 år som er blitt tatt. De skal sendes til Narvik og Kirkenes for å arbeide på tyske forsvarsanlegg. Det dreier seg i første omgang om mellom 5 og 10 000 mann.

De belgiere vi har sett i byen nylig i en slags Todt-uniformer er opprinnelig blitt utskrevet til arbeide innen landet - for å hjelpe til med landets forsyninger, som det het der også. (De er kommet med svenske jernbaner, forresten.) Tyskerne skal nu også sette i gang bedriftstelling med henblikk på stengning av ikke livsviktige bedrifter.

RADIGAPPARATENE.

Offisielt er det bare radioapparatene i Oslo som er blitt beslaglagt men i virkeligheten har tyskerne satt seg i besiddelse av alle innleverte apparater. Det dreier seg om ca. 300000 apparater til en verdi av ca. 60 mill. kr. De blir reparert på norske verksteder og fabrikker og deretter eksportert til Tyskland - utenom clearingen selvfølgelig.

Ing. Dybwad, innehaver av Radio Service West, Bygdø allé 19, fikk ikke tildelt reparasjon av de stjålne apparatene av de tyske myndighetene. Etter forespørslar både hos N.S. og hos tyskerne lyktes det ham å få 500 stk. pr. uke. Han bad så om lov til først å reparere de til ham av private personer, betrodde apparater (ca. 600 stk.). Tyskerne ble meget forbauset, da

de ikke var oppmerksom på at det fantes private lagringssteder. Ing. Dybwad er direkte skyld i at flere tusen apparater som sannsynligvis kunne være blitt spart, er blitt inndreid.

DALEN OTEL I TELEMARK HJEMSØKT.

I forbindelse med begivenhetene på Hardangervidda kom Terboven med følge forleden til Dalen Hotel i Telemark. Døren av gjestene demonstrerte mot dem løt Terboven hotellet rydde og 20 av gjestene ble tatt som gisler. En av gjestene, som ble greppt med revolver på seg, forsøkte å flykte fra busson de ble sendt i. Han hoppet ut, men ble liggende på veien. En tysk motorsyklist som fulgte etter trakk solig sin revolver da skjöt han ned.

Kilden og Germanske SS har for øvrig vært på plyndringstokt på Hardangervidda. De har rekvirert hester og mat fra bøndene, gjort innbrudd i hytter og stjålet mat og inventar.

"THE COMMANDOS STRIKE AT DAWN"

- filmen om de britiske commandos med opptak fra raidene i Norge hadde premiere i London forleden. Kong Haakon og andre fremstående allierte statsmenn var til stede. Inntekten av forestillingen, kr. 20 000, skal gå til Kong Haakons jager fond.

Transitten gjennem Sverige.

Etter en offisiell reddegjørelse fra den svenske regjering går det hver dag tog fra Trondheim til Oslo med tyske permittenter, frem og tilbake. 3 g. i uken går det tog frem og tilbake Trondheim-Narvik. Dessuten kjører tysk militær over det svenske jernbanenett fra Storlien til Narvik. Noe som ikke var kjent før var at tyskerne dessuten får reise med to passasjervogner i ukens fra Haparanda til Storlien på individuelle pass, altså permittenter også fra finskefronten.

I Selbu

skulle føre den tid siden klokken og hans to sønner arrestres, men flyktet opp i en hytte på fjellet. Her hadde de våpen og skjøt på forfølgerne. To tyskere ble skutt. Den ene av dem ble skutt, den andre ble såret. Han ble bundet med den ene hånd oppetter en vegg for at han ikke skulle flykte mens tyskerne fulgte føren som kom seg vekk. Det gikk to dager før sønnens sår ble behandlet. Da var det gått koldbrand i det, og armen måtte amputeres. Liket av hans bror ble lagt i elven med en stor sten over. Efter en tids forløp fikk familien lov til å ta det opp.

UNDER BRAFFEN HOS P.M. BYE

natt til 1. april brente bl.a. et stort praktsverk om SS in Norwegen und dem übrigen Gross-Deutschland som Fertoven og Redless hadde laget til Hitlers fødselsdag den 20. april. Det blir helt umulig å lage det på ny innen en overskuelig fremtid. Lessuten brente hele det store kartverket over Norge som den tyske overkommando hadde hatt i arbeid i 2 1/2 år. Tapet her er helt uerstøttelig idet alle plater er brent.

LAGENE.

Som bekjent forlangte Ms for en tid siden at alle læger skulle betale en særlig avgift (kr. 100.-) til det nye Lægeforbundet for å få fortsette å praktisere. Sjøvsaa føler lægene ingen plikt til å betale en årlig avgift før å oppnå den rett til å praktisere som de en gang før alle har erhvervet, og som bare kan berøves dem etter lægelovens bestemmelser. De vil ikke betale en særkatt til en for dem helt uværdommende forening som arbeider direkte i strid med deres interesser og idealer. Praktisk talt ingen læger har derfor betalt Lægeforbundet de 100 kr. For kort tid siden har Lægeforbundet gjennom flere bankers inkassoaavdelinger prøvet å inndrive kontingensten for 1943. Resultatet er uforandret dårlig. Ingen læger vil betale.

Fra KIRKEFRONTEN.

De kristelige blad ble for en tid siden pålagt å ta inn artikler mot kommunismen. Artiklene skulle presenteres som om de var redaksjonen eget syn. Samtlige blað nektes å gå med på dette. Tyskerne var først steile og krevde sin vilje gjennomført. Nå har de imidlertid måttet la kravet falle.

Den 80-årige olding fhv. sognepræst Ruud, som nasistene har bruk til erstatning for de to avskjedigede prestene på Kampen, er nå bliforflyttet til Gamle Aker. Her har "biskop" Frøvland ordnet saken slik at pastor Urbye er blitt avskjediget, hvorpå Ruud er tilsatt. Hensikten er å få en ren nazimenighet derfor er også klokkeren sammensteds avsatt. Tilbake står så bare å likvidere hjelpepresten, og da har nazistene ville ordne ved å sende ham på skogshugst, hvilket også skulle skje med klokkeren.

Presten Momrak Hugann i Bø ble arrestert 19. februar av norsk politi og plassert i Åkebergveien. Etter et par uker ble han løslatt men da var all hans eiendom beslaglagt og han selv avsatt og forvist. Også pastor Nils Møller er forvist fra Telemark.

Nazistene er som sultne gribber, av deres spesialiteter er å beslaglegge. Nå er også domorost Hugens formue beslaglagt.

Fru pastor Prytz er arrestert av tyskerne og sitter fremdeles arrestert på Grini siden 20 februar.

Skjønest Hønsteen, der som bedømt sitt embede i Uranienborg kirke i begynnelsen av februar, bor fremdeles i Gudbrand Lundes tidligere hus. Dette hus ble i tid rekvert av nazistene, eieren ble kastet ut, og huset med alt inventar ble tatt i bruk av Land Dr. Hønsteen kom til Oslo, tok ikke inn i dette svæverens hus og har ikke funnet det underlig å beheller ikke etter at han skulle være kommet på andre tanker,

I Selbu

skulle føre den tid siden klokken og hans to sønner arrestres, men flyktet opp i en hytte på fjellet. Her hadde de våpen og skjøt på forfølgerne. To tyskere ble skutt. Den ene av dem ble skutt, den andre ble såret. Han ble bundet med den ene hånd oppetter en vegg for at han ikke skulle flykte mens tyskerne fulgte føren som kom seg vekk. Det gikk to dager før sønnens sår ble behandlet. Da var det gått koldbrand i det, og armen måtte amputeres. Liket av hans bror ble lagt i elven med en stor sten over. Efter en tids forløp fikk familien lov til å ta det opp.

UNDER BRAFFEN HOS P.M. BYE

natt til 1. april brente bl.a. et stort praktsverk om SS in Norwegen und dem übrigen Gross-Deutschland som Fertoven og Redless hadde laget til Hitlers fødselsdag den 20. april. Det blir helt umulig å lage det på ny innen en overskuelig fremtid. Lessuten brente hele det store kartverket over Norge som den tyske overkommando hadde hatt i arbeid i 2 1/2 år. Tapet her er helt uerstøttelig idet alle plater er brent.

LAGENE.

Som bekjent forlangte Ms for en tid siden at alle læger skulle betale en særlig avgift (kr. 100.-) til det nye Lægeforbundet for å få fortsette å praktisere. Sjøvsaa føler lægene ingen plikt til å betale en årlig avgift før å oppnå den rett til å praktisere som de en gang før alle har erhvervet, og som bare kan berøves dem etter lægelovens bestemmelser. De vil ikke betale en særkatt til en for dem helt uværdommende forening som arbeider direkte i strid med deres interesser og idealer. Praktisk talt ingen læger har derfor betalt Lægeforbundet de 100 kr. For kort tid siden har Lægeforbundet gjennom flere bankers inkassoaavdelinger prøvet å inndrive kontingensten for 1943. Resultatet er uforandret dårlig. Ingen læger vil betale.

Fra KIRKEFRONTEN.

De kristelige blad ble for en tid siden pålagt å ta inn artikler mot kommunismen. Artiklene skulle presenteres som om de var redaksjonen eget syn. Samtlige blað nektes å gå med på dette. Tyskerne var først steile og krevde sin vilje gjennomført. Nå har de imidlertid måttet la kravet falle.

Den 80-årige olding fhv. sognepræst Ruud, som nasistene har bruk til erstatning for de to avskjedigede prestene på Kampen, er nå bliforflyttet til Gamle Aker. Her har "biskop" Frøvland ordnet saken slik at pastor Urbye er blitt avskjediget, hvorpå Ruud er tilsatt. Hensikten er å få en ren nazimenighet derfor er også klokkeren sammensteds avsatt. Tilbake står så bare å likvidere hjelpepresten, og da har nazistene ville ordne ved å sende ham på skogshugst, hvilket også skulle skje med klokkeren.

Presten Momrak Hugann i Bø ble arrestert 19. februar av norsk politi og plassert i Åkebergveien. Etter et par uker ble han løslatt men da var all hans eiendom beslaglagt og han selv avsatt og forvist. Også pastor Nils Møller er forvist fra Telemark.

Nazistene er som sultne gribber, av deres spesialiteter er å beslaglegge. Nå er også domorost Hugens formue beslaglagt.

Fru pastor Prytz er arrestert av tyskerne og sitter fremdeles arrestert på Grini siden 20 februar.

Skjønest Hønsteen, der som bedømt sitt embede i Uranienborg kirke i begynnelsen av februar, bor fremdeles i Gudbrand Lundes tidligere hus. Dette hus ble i tid rekvert av nazistene, eieren ble kastet ut, og huset med alt inventar ble tatt i bruk av Land Dr. Hønsteen kom til Oslo, tok ikke inn i dette svæverens hus og har ikke funnet det underlig å beheller ikke etter at han skulle være kommet på andre tanker,